

Prevenca chorôb v chove exotických vtákov

Prevenca chorôb v chovoch zvierat je jedna z najdôležitejších činností chovateľa s cieľom dosiahnuť čo najlepšie výsledky. Prevenciu chorôb v chove zvierat musí robiť každý chovateľ sám. Pričom dôraz by mal byť kladený na **správne zoohygienické, technologické podmienky a kvalitné kŕmenie** vhodné pre daný druh a kategóriu zvierat. Exotické vtáctvo je v našich podmienkach jedinečná kategória veľmi náročná na chov a ustajnenie. Pri súčasnej vysokej chemickej záťaži prostredia, zmenenej kvalite potravy - prítomnosti mnohých cudzorodých látok, je potrebné v určitých obdobiach podporiť zdravie aj úžitkovosť zvierat. Na to slúžia veterinárne prípravky, ktoré obsahujú rastlinné produkty alebo sú na báze prebiotík, probiotík a vitamínov, ktoré nemajú žiadne vedľajšie negatívne účinky na organizmus zvierat. Je nesprávne preventívne používať lieky ako antibiotiká, chemoterapeutiká, antikocidiká, hormóny a pod., lebo veľakrát neopodstatneným použitím zvieratám viac uškodí. Väčšina liekov má okrem svojho terapeutického účinku aj viacej nežiadúcich vedľajších účinkov, ktoré následne poškodzujú organizmus. Často sa stáva, že na preventívne podávané lieky vznikne rezistencia. Podávanie liekov má určiť vždy len veterinárny lekár a po ich použití je potrebné zregenerovať hlavne funkcie tráviaceho traktu, pečene a obličiek!

Na pomoc chovateľom sme vypracovali program – odporúčania na používanie veterinárnych prípravkov v chove exotického vtáctva na podporu zdravia zvierat a výkonnosti v jednotlivých fázach života.

Z chovateľského hľadiska môžeme exoty rozdeliť do viacerých kategórií. Drobné exotické vtáctvo, malé papagáje, stredné a veľké papagáje. Každá skupina má svoje špecifiká a zvláštne nároky.

Pred chovnou sezónou je potrebné urobiť dôkladnú asanáciu chovných priestorov a okolia. Nesmieme zabudnúť na dôkladné vyčistenie hniezdnych búdok a kmeňových búd a pripraviť ich na obdobie hniezdenia.

Pri prevencii hnačkových ochorení sa odporúča podávať probiotický prípravok **PROPOUL** a **AVIBION**, ktoré svojím pôsobením potláčajú množenie choroboplodných zárodkov v črevách zvierat a podporujú množenie prirodzenej – zdravej črevnej mikroflóry. Zároveň majú pozitívny vplyv na celkovú odolnosť, kondíciu a zdravie zvierat. Prípravok **CITROENZYMIX** podporuje trávenie, pôsobí tiež ako okysel'ovadlo, odporúča sa podávať pri každej zmene krmiva, pri hnačkách aj pri zistení krvi v truse.

Ako prvá pomoc pri výskyte hnačky v chove sa odporúča podať prípravok **CARBO fito** do krmiva. Tento prípravok pomáha pri väčšine hnačiek spôsobených dieteticky, vírusmi, baktériami aj plesňami. Zároveň sa odporúča dočasná diéta a zmena krmiva. Antibiotiká sa môžu podať až po určení diagnózy, že ide o hnačku spôsobenú patogénnymi baktériami a podľa citlivosti toho patogéna, ktorý hnačku spôsobil. Podanie antibiotík odporúči veterinárny lekár.

Exotom citlivým na zmeny a zníženú kvalitu krmiva sa odporúča podávať prípravky **NEFROVET**, **SILIVET**, **CARNIFARM** v chove pulzne, podľa potreby a aktuálneho zdravotného stavu zvierat. Tieto prípravky podporujú činnosť pečene a obličiek, zvyšujú celkovú odolnosť a kondíciu zvierat. Osvedčilo sa podávanie prípravku **HUMAC Natur**.

Pred začatím hniezdenia je dobré podporiť imunitu chovných jedincov podaním vitamínov **AMINOVIT**, **Vitamín B-komplex**, **CARNIFARM**, prípravku **SILIVET**, ktorý regeneruje pečene bunky poškodené rôznymi toxínmi, antibiotikami, ťažkými kovmi a inými cudzorodými látkami s ktorými vtáky môžu prísť do styku a konzumovať ich. Zaťažená pečeň negatívne vplyva na celkovú kondíciu a životaschopnosť zvierat. Prípravok **NEFROVET** regeneruje obličky a podporuje činnosť pečene, pomáha organizmu vylúčiť toxíny, ale aj baktérie, vírusy a plesne. Probiotické prípravky **PROPOUL**, **AVIBION** podporujú tráviace procesy zvyšujú tiež celkovú odolnosť zvierat.

Chovné jedince pripravujeme na chovnú sezónu úpravou kŕmnej dávky (osvedčilo sa tiež podávanie prípravku **CARNIFARM**) a zohľadňujeme zvýšenú potrebu minerálnych látok v tomto období (**PLASTIN**).

Počas hniezdenia, krmenia a rastu mlád'at je vhodné podávanie prípravku **CARNIFARM**, ktorý podporuje a reguluje premenu energie v pečeni – tieto metabolické procesy sú v období hniezdenia, odchovu a rastu mlád'at veľmi zaťažené, preto je potrebné ich podporiť. Probiotiká **PROPOUL**, **AVIBION** zvyšujú celkovú odolnosť a životaschopnosť dospelých zvierat a mlád'at. Prospešná mikroflóra obsiahnutá v prípravku napomáha tráveniu krmiva, chráni zvieratá pred infekciou salmonelami, *E.coli*, klostrídiami a inou oportunnou mikroflórou. V období, keď mlád'atá už začínajú sami prijímať potravu sa odporúča podávať v pitnej vode prípravok **CITROENZYMIX** na prevenciu kokcidiózy. **AMINOVIT** podporuje rast, znášku a zvyšuje odolnosť proti chorobám.

Preventívne podávanie antibiotík zvieratá oslabuje, robí ich náchylnejšími na vírusové a plesňové ochorenia. Miesto antibiotík sa odporúča pulzne podávať probiotický prípravok **PROPOUL** alebo **AVIBION** a prípravok **NEFROVET**. Prípravok **CARNIFARM** podporuje spaľovanie tukov v pečeni a výrobu energie a zároveň chráni organizmus pred prehriatím.

Dlhodobé podávanie vysokých dávok umelých vitamínov tiež oslabuje organizmus zvierat, preto sa odporúča podávať vitamíny hlavne v prirodzenej forme alebo spolu. Vitamínové prípravky s obsahom čistých foriem synteticky vyrobených vitamínov sa odporúča podávať len občas v čase potreby. Prípravok **KOLUMBIN** obsahuje aj prírodné vitamíny a grit. Tento prípravok sa môže exotom predkladať denne alebo pulzne podľa chuti a podľa druhovej potreby.

Na prevenciu parazitárnych ochorení možno použiť aj domáce prostriedky ako podrvený cesnak, prípadne semená tekvice. Cesnak a semená tekvice sú nielen dobrým antiparazitikom, ale súčasne spestrujú krmnu dávku zvierat. V prevencii parazitárnych ochorení je veľmi dôležitá pravidelná asanácia chovných zariadení mechanickým vyčistením, dezinfikovaním aj dezinfekciou. Ak prevenciu a liečbu pri napadnutí ektoparazitmi (vonkajšími parazitmi- švola, čmelík ...) odporúčame použiť ekologický prípravok **EKOSIP**. Vhodné je podávať vitamíny skupiny B: **Vitamín B-komplex**, **Vitamín H**.

Prevencia a podpora liečby respiračných ochorení je zložená na dôslednej zoohygiene chovu, karanténe novoprikúpených zvierat a zvierat po návrate z výstav a pod. Vhodné prípravky: **NEFROVET**, **MENTOVET**, **Vitamín A**.

Prevencia salmonelových infekcií je založená na podpore špecifickej imunity pomocou probiotickej mikroflóry na zabránenie uchytenia sa salmonel v organizme. Použitie prípravku **PROPOUL** v prevencii salmonelovej infekcie holubov:

- 3. až 5. deň po vyliahnutí podávať mlád'atám prípravok PROPOUL (0,05 g / ks), prípravok je vhodné dávať do krmiva rodičom, ktorí mlád'atá krmia
- od 9. dňa pokračovať v podávaní prípravku PROPOUL (0,1 – 0,05 g /ks) do 14. až 20. dňa veku

Preventívne ani liečebné podanie antibiotík je nežiadúce, nakoľko salmonely prežívajú vo vnútri buniek zvierat, kde ich podávané antibiotiká nezabijú, ale naopak - antibiotiká zničia zdravú črevnú mikroflóru, ktorá chráni zviera pred spätnou infekciou salmonelami!

Skúsenosti chovateľov s používaním vyššie uvedených prípravkov v systéme, ktorý si zostavili chovatelia sami pre potreby svojho chovu poukazujú na to, že sa zlepšil celkový zdravotný stav, zvýšil sa počet odchovaných životaschopných mlád'at, zlepšila sa kondícia a výkonnosť ich zvierat.

Pri chove exotických vtákov sa veľmi dobre osvedčil prírodný prípravok **HUMAC Natur** - 100% prírodná látka s výraznými detoxikačnými účinkom, priaznivým účinkom na tráviace procesy a optimalizáciu pH v tráviacom systéme. Vtákom sa predkladá nasypaním do krmítok spolu s krmivom, zvieratá prípravok inštinktívne vyhľadávajú.